UNIVERSITY OF TWENTE.

REFLECTEREN MET STUDENTEN IN HET HOGER ONDERWIJS, DE ONTWIKKELING VAN EEN NARRATIEVE, PROFESSIONELE IDENTITEIT

GUSTA TAVECCHIO, MONIQUE ENGELBERTINK EN ANNEDIEN PULLEN

MINI SYMPOSIUM ORD HEERLEN

2019

PROGRAMMA

MINI SYMPOSIUM

- Voorzitter: Floor van Renssen

  hogeschool Windesheim, lectoraat Onderwijsinnovatie en ICT
- Presentatie – Gusta Tavecchio e.a.

  VU Amsterdam, Student Onderwijs Zaken, Pre-University College - Erasmus University Rotterdam, Department of Psychology, Education & Child
- Presentatie – Monique Engelbertink e.a.

  Storylab Universiteit Twente - Hogeschool Saxion, lectoraat Innovatief en Effectief Onderwijs
- Presentatie – Annedien Pullen e.a.

  Hogeschool Saxion, lectoraat Innovatief en Effectief Onderwijs
- Discussie o.l.v. referent Ietje Pauw

  Katholieke Pabo Zwolle, lectoraat Narratieve Professionele Identiteit

ORD Heerlen

StoryTelling als Narratieve Pedagogiek:

Werken met narratieven van ondervertegenwoordigde studenten

A leap of faith

Younity Consultancy

Inslagmomenten/turning points/critical incidents

Profiel van de ondervertegenwoordigde student

Wat weten we uit onderzoek?

- **doorverwijzing** primair onderwijs bepalend voor leerloopbaan
- **langere route** (vaak via vmbo); overleveraars van het systeem (stapelaars)
- **meer uitval**
- internationaal perspectief. Late start en vroege selectie: talentvernietiging
- **sociale en academische integratie** in (universitaire) gemeenschappen een belangrijke voorspeller blijkt van studiesucces
- onder allochtonen veel **onbenut talent** bestaat terwijl sociale en academische integratie zouden kunnen bijdragen aan het faciliteren van talent en het transparant maken van wegen tot talentontwikkeling

Studiesucces & academische attitude

- tijdens **overgangsmomenten** meeste studenten uitvallen
- **belemmerende** studentkenmerken: migratieachtergrond, thuissituatie, taal, netwerkvaardigheden, sociaal/cultureel kapitaal, tevens kracht
- **gewenste** onderwijskenmerken: Kleinschaligheid – veel ruimte voor interactie, inclusiviteit, duidelijke doelstellingen & verwachtingen, ondersteuning academische vaardigheden en zelfmanagement

Vragen, belemmeringen, hobbels

Veel voorkomende vragen

Waar hoor ik thuis?

Wat wordt er van mij verwacht?

Kan ik het wel?

Hoor ik hier wel?

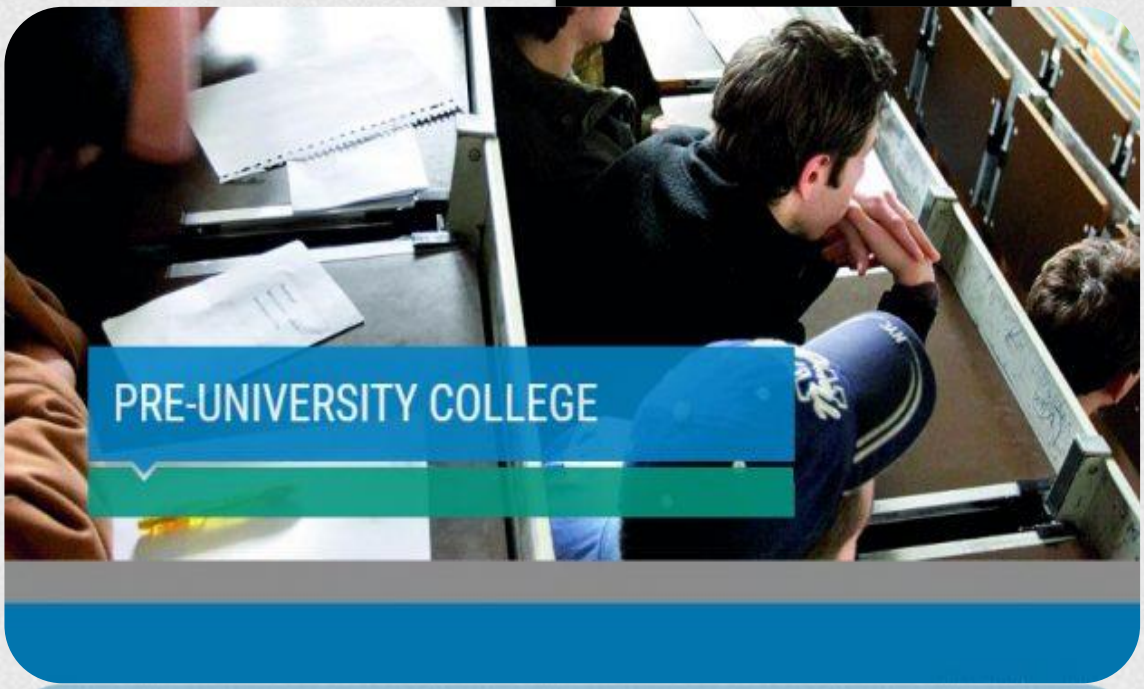

Brugprogramma's

Summer Bridge, Be&Better Prepared

Be&Better Prepared

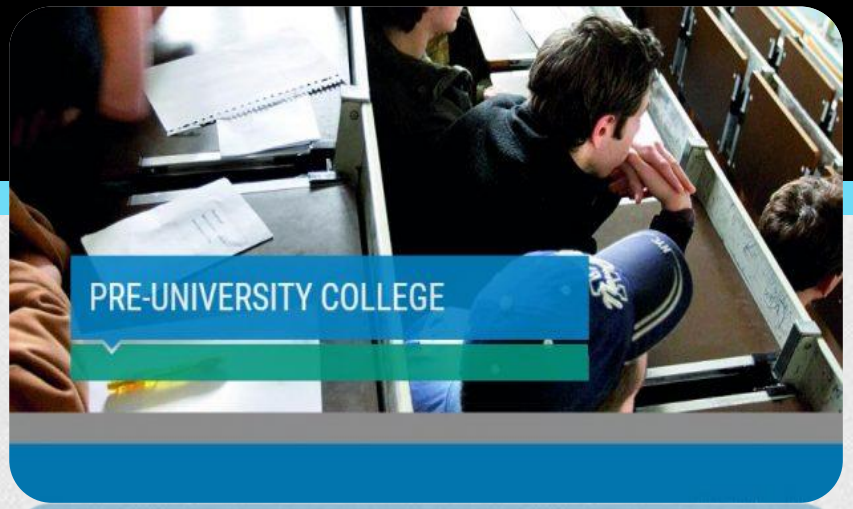

- Vanaf 2010 organiseert VU summer bridge programs: heden Be&Better Prepared
- sociale-, academische integratie en reflectie op motivatie, studiekeuze en self-efficacy
- Narratieve pedagogiek & storytelling didactisch instrument
- Multiple Case Study (Sake & Yin) (PhD Tavecchio 2019)

Aanleiding & Doel Brugprogramma's

- Academic Preparedness (*Tinto 1998; 2000, Engle, Bermeo & O'Brien 2006*)
- Sociale Integratie(*Bourdieu 1884; 1994*)
- Identiteitsontwikkeling en exploratie met behulp concept Kapitaal: identiteitskapitaal (*Coté 1996;2002*) & Identity Assets and Skills (Tavecchio 2019)
- Sociale geborgenheid, je thuis voelen (belonging) (*Gidley 2010; Meeuwisse*)
- Safe Spaces (Brave and Daring Spaces…) (*Bell 2010*)
- **Pedagogy of CIND Encounter** (Tavecchio 2019): Critical, Inclusive, Narrative and Dialogical

Highlights Theoretische Achtergrond

Inclusief & Kritisch

Een inclusieve en kritische pedagogiek biedt studenten de gelegenheid hun identiteit te ‘herschrijven’ op een positieve en productieve manier terwijl het tegelijkertijd studenten in staat stelt zich te engageren met de (nieuwe) leeromgeving

(Nasir, Snyder, Shah & Ross, 2012).

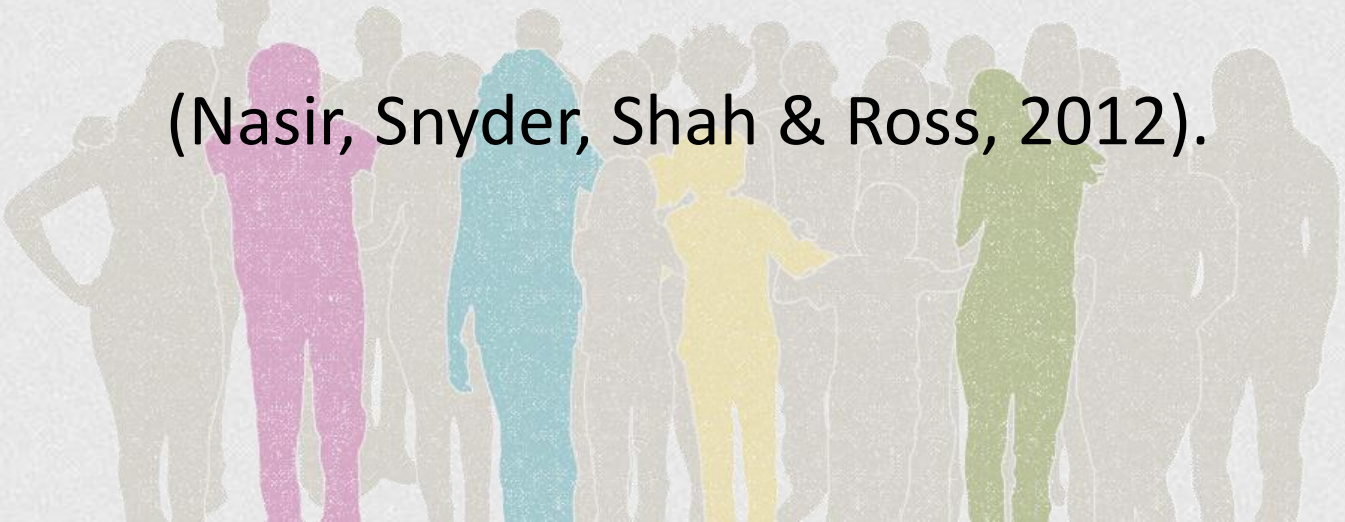

Elementen kritische pedagogiek en Critical Race Theory

- Hanteert '**deconolizing pedagogy**', welke streeft naar sociale transformatie (McLaren 1988)
- De controversiële status quo bevragen: **Master/Dominant Narrative versus Counter/Marginalized Narratives** (CRT, Yosso & Salorzono 2002)
- Bij *counter storytelling* gaat het om narratieven die de negatieve stereotypen die er bestaan rondom identiteiten van minderheden en ondervertegenwoordigden (letterlijk) tegengespreken (Yosso & Salorzono 2002; Howerd 2010)
- Grondlegger is Paulo Freire (1970, 1973, 1995)

Elementen inclusieve pedagogiek

*'a teacher committed to an inclusive pedagogical approach must accept primary responsibility for the learning of **all children** in class (…) furthermore, the inclusive pedagogical approach **rejects ability labelling**'* *(Florian & Spratt, 2013, p.121)*.

- voorspellende potentieel heeft schadelijke effecten op leerlingen en studenten waaronder de reproductie van sociale ongelijkheid (Gidley 2010)
- en (belangrijker) het ondermijnen van het gevoel van eigenwaarde (Florian & Spratt, 2013).
- Voorspellingen plaatsen vaak een plafond op wat docenten denken dat leerlingen en studenten kunnen bereiken (Nieto 2004)

Communicatieve Hermeneutiek

Hermeneutiek

- De studie, theorie en praktijk van 'het verstaan' (Gadamer, Ricoeur)
- In de vertelling wordt betekenis gecreëerd (Ganzevoort 1997)
- Wederkerige ontmoeting brengt transformatie teweeg (Jackson 1997)

Communicatief en narratief

- In het vertellen wordt betekenis gecreëerd: actualisatie (Tavecchio 2009)
- *Critical incident* (inslagmoment) wordt verkend (Flanagan 1954)
- Wederkerige relatie object & subject (Jackson 1997, Goodson&Gill 2011, 2013)
- Het levensverhaal is leidend voorwerp (Abbas; Jasselson 2011)
- Specifieke context dient als uitgangspunt: inductief (Goodson&Gill)

Doelstellingen narratieve werkmethodiek

I. **Identiteitsontwikkeling/BILDUNG**: reflectie op identiteitskapitaal (Coté), self-efficacy & zelfmanagement
II. **Reflectie**: op aspiratie/studieloopbaan door socratische en dialogische werkvormen
III. ***Empathic witnessing*** (McLeod): empathische getuigenis als identificatie en bekrachtigingsinstrument *(reinforcement and deep similarity approach)*
IV. Transformatie: door verhalen van de ander leer je jezelf en ander opnieuw kennen (Jackson) *(edification) & Third Voice (Tavecchio 2019, Goodson & Gill 2011)*

Onderwerp van de reflectie:
Identity Assets and Skills Sets (Tavecchio 2019)

Narratieve pedagogiek

- In het communiceren over belangrijke inslagmomenten in het verhaal van bijvoorbeeld het leer- en werktraject van ouders, een oom en/of grootouders verkent de gesprekspartner zowel de levensloop van een ander als zichzelf, dit brengt *mutual transformation* teweeg (a third voice) (Goodman&Gill 2011, 2013).
- De vertaalslag van verhalen naar de actualiteit geeft inzicht in de eigen levensloop, de keuzes van significante anderen en stimuleert deelnemers om hun eigen 'identiteitskapitaal' in toekomstige keuzeprocessen te raadplegen als waardevol en essentieel (Bourdieu 1979; Coté 1996; Coté & Schwartz 2002 & Matthys 2010).
- Bewustwording van de eigen biografie door dit identiteitskapitaal te verkennen en herkennen in gesprekken over 'je eigen koers varen in relatie tot je studieloopbaan.' (C*ritical incident technique*, Flanagan 1954; Kelchtermans 1994).

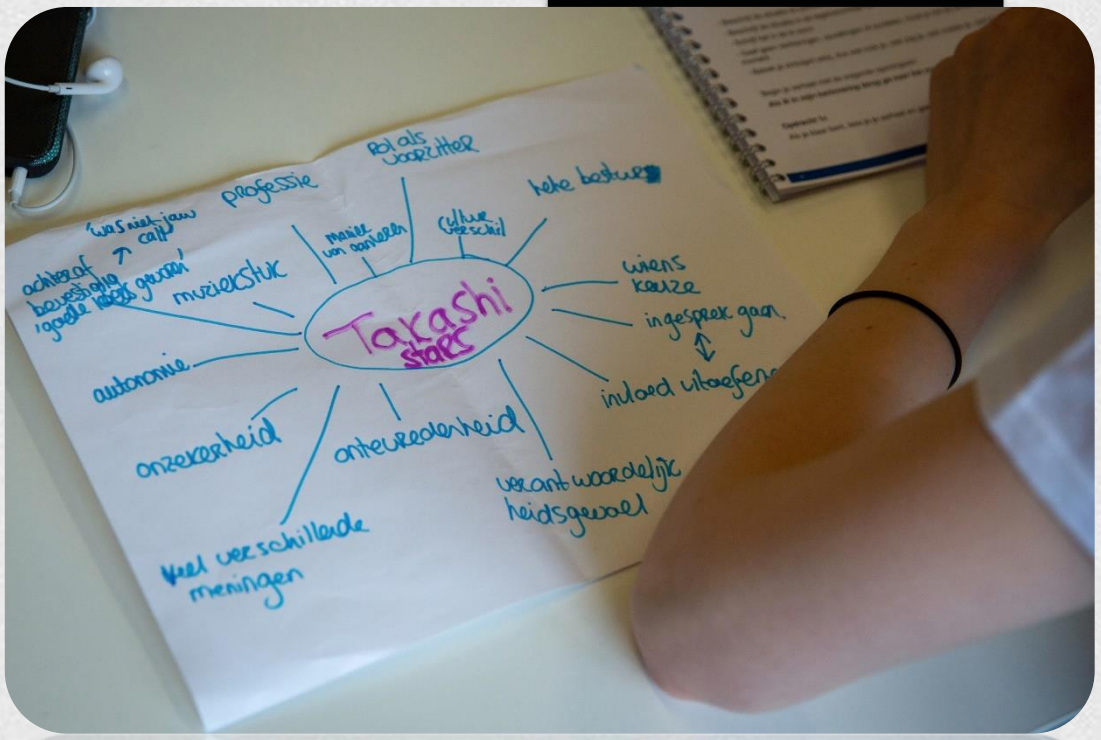

Storytelling: Narratieve werkmethodiek

Biografische werkvormen

Methode: biografische dialoog

Bevragen door de tijd heen

3-slag

- Reflecteer op het *verleden*
- actualiseer in het *heden* en
- ontsluit hiermee de *toekomst*

‘Reflectie is het verwerken van betekenisvolle ervaringen (verleden), gericht op nieuwe inzichten (heden) en vervolgacties voor de toekomst.’ (Den Boer, Mittendorff, Stukker & Van Loon)

NARRATIVE AND INCLUSIVE TEACHING & LEARNING TOOLKIT (TAVECCHIO 2019)

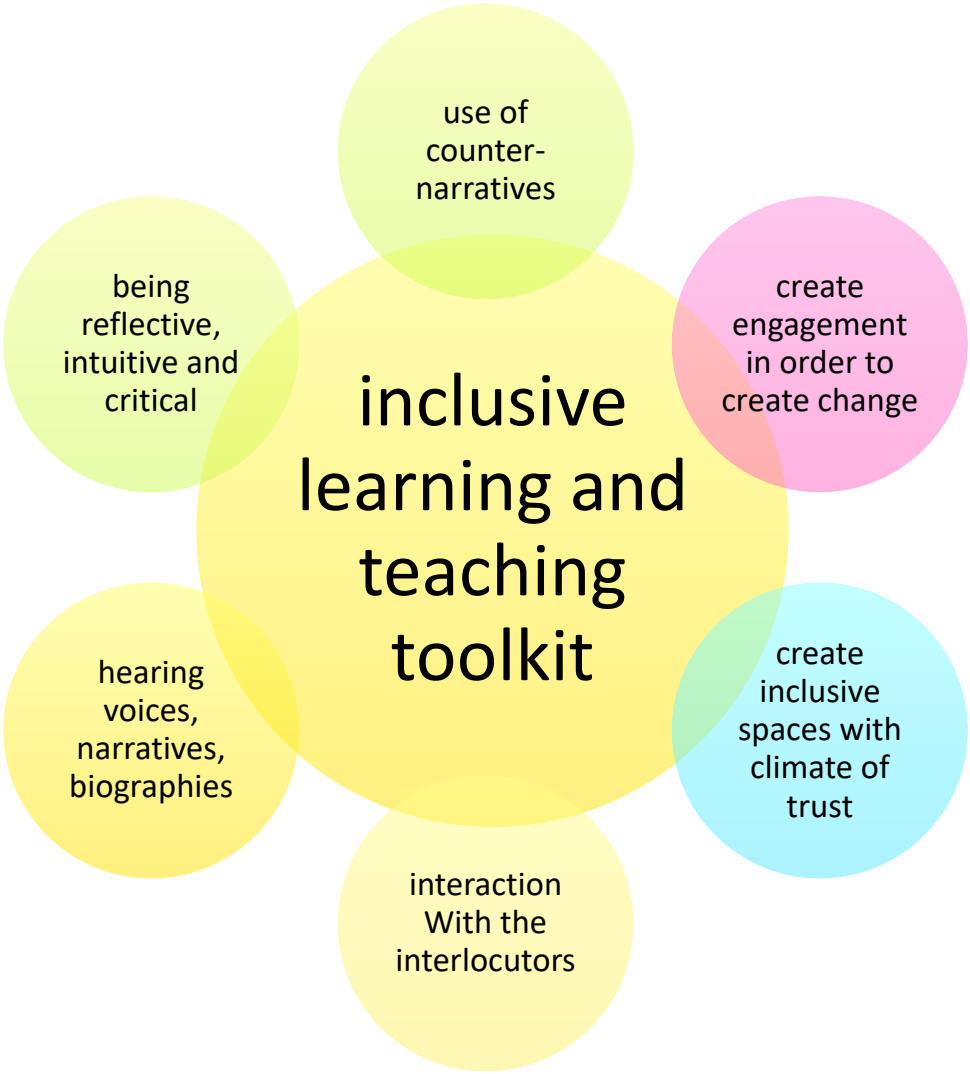

Lessons Learned

- Spreek de **taal van de student** door het taalspel van de dialogische of narratieve werkvorm te hanteren
- *Key to success* in werken met pioniers en levensverhalen: belang peer educators en/of belangrijke (significante) anderen (**deep similarity approach**)
- Safe Brave Daring… stap voor stap!

Lessons Learned

- De beginsituatie in relatie tot de academische studieloopbaan, en de daarbij komende ***critical incidents*** geven je als docent handvatten (kapstokjes) om het traject met je student in te gaan (**CANVAS**).
- Je wilt dat student in staat raakt om binnen zijn eigen exploratie en zoektocht leert navigeren. Je krijgt niet zo zeer 'betere' maar misschien wel meer volledige gesprekken, die elementen van iemands (hybride) identiteit beter includeren en die hen helpt bewust te worden van aspecten die in henzelf liggen om meer succesvol te zijn (identiteitskapitaal aan kúnnen wenden).
- NB: losse workshops/elementen altijd verankeren in een aanpak (dus niet alleen biografische dialoog, maar dan met follow up met gesprek studiebegeleider, mentor, peer educator)

Conclusie

Pedagogy of CIND Encounter

(Tavecchio 2019)

- ❑ Critical
- ❑ Inclusive
- ❑ Narrative
- ❑ Dialogical

Safe Brave and Daring Spaces of True Encounter

De basis ingrediënten van een inclusieve ondersteuning gericht op reflecteren in het belang van studiesucces

Storytelling: biografisch schrijven

Oefening baart kunst

Unieke Loopbaan Verhalen

Leerdoel

Belangrijk binnen het narratieve werkveld is het wakker maken van de herinnering door in te zoemen op een belangrijk pioniersmoment/een moment dat je je eigen koers hebt gevaren, deze nauwgezet waar te nemen en vervolgens beeldend te beschrijven. Hierin onderscheid je feitelijkheden van de in de loop van de tijd ontstane emoties, opvattingen en oordelen. Het kan leiden tot een nieuw perspectief waarin thema's kunnen oplichten en ervaringen een andere betekenis kunnen krijgen.

Opdracht Unieke Loopbaan

Pak een schoon vel papier. Kies een betekenisvol moment uit waarin jij 'je eigen koers hebt gevaren' en vat dit moment samen in een steekwoord dat u op het midden van het vel schrijft. Maak een *mindmap* over het moment. Schrijf alles op wat bij je opkomt omtrent de situatie, ook wat misschien niet zo logisch lijkt. Saboteer je gedachten niet, sta open voor wat opkomt. Denk ook aan wie erbij betrokken waren, waar je je bevond, wat het weer wat etc. Schrijf zoveel mogelijk in de *mindmap*.

Unieke Loopbaan Verhalen

Leerdoel

Opdracht 1b

De situatie waarvan je zojuist een *mindmap* hebt gemaakt, ga je nu beeldend beschrijven. Dat wil zeggen dat je dat op de volgende wijze doet:

- Beschrijf de situatie zo precies mogelijk, alsof je naar een film kijkt van je eigen leven

- Beschrijf de situatie in de tegenwoordige tijd

- Schrijf het in de ik-vorm

- Geef geen verklaringen, opvattingen of oordelen, houdt je het bij de feitelijkheden en gevoelens van dat moment

- Betrek je zintuigen erbij, dus wat rook je, wat zag je, wat voelde je, wat hoorde je etc.

Begin uw verhaal met de volgende openingszin:

Als ik in mijn herinnering terug ga naar het moment dat ik ….., zie ik mij……

Opdracht 1c

Als je klaar bent, lees je je verhaal en geef je het verhaal een passende titel.

Storytelling en Narratieve Pedagogiek

Q&A

Toepassing in het werkveld

- Toolkit
- Vragen
- Suggesties
- tavecchio@essb.eur.nl

UNIVERSITY OF TWENTE.

DE PROFESSIONELE IDENTITEITSONTWIKKELING VAN STUDENTEN MIDDELS REFLECTIEONDERWIJS

MONIQUE ENGELBERTINK[12], SASKIA KELDERS[1], KARIENE WOUDT-MITTENDORFF[2], GERBEN WESTERHOF[1]

[1]STORYLAB UNIVERSITEIT TWENTE EN [2]HOGESCHOOL SAXION, LECTORAAT INNOVATIEF EN EFFECTIEF ONDERWIJS.

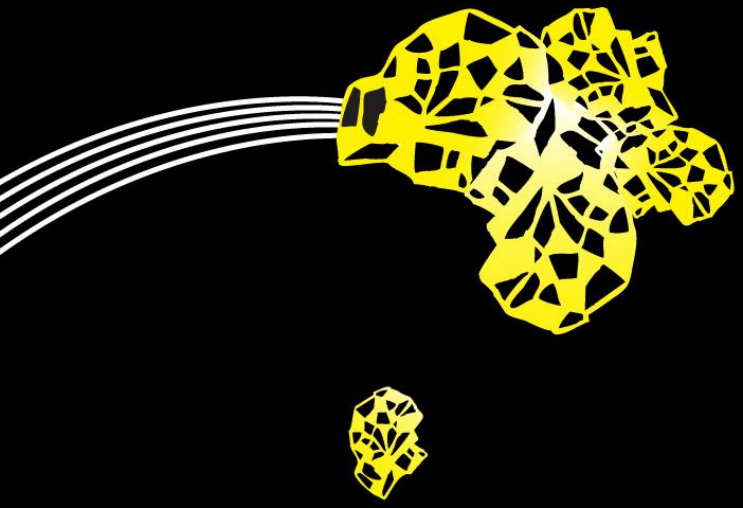

INLEIDING

- Maatschappelijke veranderingen
  veroudering, technologie, rollen professional, leven lang leren
- Sterke professionele identiteit (PI) gerelateerd aan welbevinden, leermotivatie, reflectie en reminiscentie (Engelbertink e.a. in voorbereiding). Sterke PI geeft zelfvertrouwen om te werken en commitment (Hanna e.a., 2019; Rots e.a., 2010).
- 5 componenten: zelfbeeld; zelfvertrouwen; taakopvatting; werk motivatie; en toekomstperspectief (Kelchtermans, 2012).
- Reflectie sleutel ter versterking van PI (Trede e.a., 2012)
- Vier niveaus van reflectie:
  beschrijvend schrijven - beschrijvende reflectie – reflectie - kritische reflectie (Alsina e.a., 2017; Kember, Mckay, Sinclair, & Kam Yuet Wong, 2008).

ONDERZOEKSVRAAG

- In hoeverre en op welk reflectieniveau, reflecteren 2e jaars social werk studenten op hun professionele identiteit?

zelfbeeld

zelfvertrouwen

taakopvatting

werk motivatie

toekomstperspectief

METHODE

- Reflectie schrijven n.a.v. betekenisvolle stage ervaring (summatieve toets). 5 componenten PI zijn soms behandeld door docent en waren na te lezen op Blackboard.
- 4 lessen autobiografische reflectie en 4 lessen in NARRA (Alsina e.a., 2017, Nederlandse vertaling Engelbertink e.a.., 2018)
- Steekproef tien reflectieverslagen (ad random geslacht, cijfer, op basis van toestemming student, uit twee klassen)
- Analyse op de vijf componenten van professionele identiteit (controle 2e onderzoeker, 3 stappen interbeoordelaarsbetrouwbaarheid).
- Gescoord op de vier niveaus van reflecties (plus score ‘afwezig’).

UNIVERSITY OF TWENTE.

4 NIVEAUS PLUS SCORE ‘AFWEZIG’

Beschrijvend schrijven: de student noemt het component en beschrijft het als een van haar kernonderwerpen van reflectie.
Beschrijvende reflectie: De student herkadert het component met behulp van haar eerdere kennis/ervaring.
Reflectie: De student formuleert en evalueert verschillende alternatieve handelings- of zienswijzen en integreert deze in nieuwe settingen en nieuwe perspectieven mbt haar professionaliteit.
Kritische reflectie: de student transformeert het geleerde naar nieuwe sociale, culturele en/of politieke reflecties ten behoeve van professionalisering (van de gehele beroepsgroep).

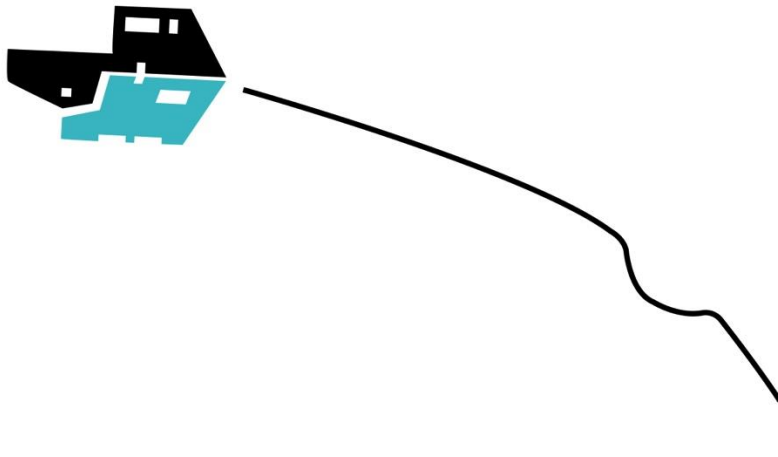

TAAK OPVATTING

Reflection level	Quote
Descriptive	In a laboratory, I should always have a good understanding with coworkers as they do a job and then they pass it on to others explaining the steps that have been followed and where the samples have been left. In order to have a quality and safety in the laboratory, guidelines must be followed. The most important ones and the students who were more accentuated were the following. First of all, the personal safety and contamination of the samples (17 S Bio).
Descriptive reflection	I realized that my internship is just a pitch for learning things and that I should make mistakes (1 N SW).
Reflection	So it's not my job to help the student with the depression. So it clashes with how I want to be as a person. But, I can always offer a listening ear (21 N SW).
Critical reflection	Vygotsky's social constructivism is the model that best defines my vision of education.(…) A good teacher is one who innovates and aims to improve their educational practice on the basis of a realistic training paradigm; in other words, a person who understands learning as the link between learned experiences and theoretical knowledge. They are not satisfied with merely watching, but instead aim to contrast their observations without losing sight of theory. This aspect has influenced me considerably: I consider that looking for links and contrasting different facts is an aspect that I am quite clear about; but having to apply this correctly is more complicated. One of the tasks that has helped me do this has been the writing up of the field diary. It is important that we look for and spot what lies beneath the situations we observe, since this helps us to make more sense of them (9 S PPE).

RESULTATEN & CONCLUSIE

Tabel ‘Scores componenten professionele identiteit’ N = 10

	Afwezig	Beschrijvend schrijven	Beschrijvende reflectie	Reflectie	Kritische reflectie
Zelfbeeld	2	0	1	6	1
Zelfvertrouwen	2	1	2	5	0
Taak opvatting	0	0	2	5	3
Werkmotivatie	2	2	5	1	0
Toekomst perspectief	2	0	5	2	1

Ten aanzien van de componenten **werkmotivatie** en **toekomstperspectief** reflecteren de studenten overwegend op het niveau van ‘beschrijvende reflectie’.
Op de componenten **zelfbeeld, zelfvertrouwen** en **taakopvatting** reflecteren ze over het algemeen op het niveau van ‘reflectie’.

RESULTATEN & CONCLUSIE VERVOLG

- Sommige studenten reflecteren op het niveau van kritische reflectie
  1. sociale, culturele en politieke reflecties uitvoeren die de professie van social worker verder kan ontwikkelen.
  2. nuances zien en uitdenken van perspectiefwisselingen

'*Maar waarom is dit zo belangrijk in de hele samenleving? Elke social worker zou een oordeelsvrije manier van denken moeten creëren omdat het niet alleen de cliënt zal helpen, maar ook hen zelf zal helpen'*.

'Ik denk dat de beroepscode een onrealistisch beeld schetst van de social werker maar ik heb ook een onrealistisch beeld van mezelf gecreëerd. (...) Omdat ik opgroeide bij ouders die erg begripvol waren, nam ik aan dat ik ook iedereen zou accepteren. Maar dat doe ik niet, dit veranderde mijn zelfbeeld. (….) Eigenlijk denk ik niet dat het erg is dat ik niet alles accepteer of alle aspecten van elk persoon. Ik moet ook mijn grenzen kennen als social worker. En blijkbaar liggen mijn grenzen bij het trots zijn op geweldpleging.'

DISCUSSIE

- Belang reflectie onderwijs
- Belang verticale leerlijn reflectie onderwijs
- Begrippenkader professionele identiteit: 6e en 7e component?
- Professionele identiteit ontwikkelen in samenhang met ‘de ander’

UNIVERSITY OF TWENTE.

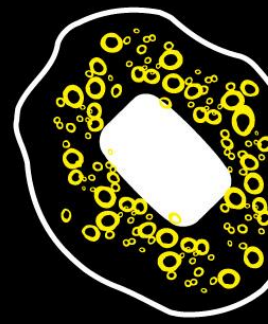

BEDANKT VOOR JULLIE AANDACHT

VRAGEN?

M.M,J.ENGELBERTINK@SAXION.NL

M.M.J..ENGELBERTINK@UTWENTE.NL

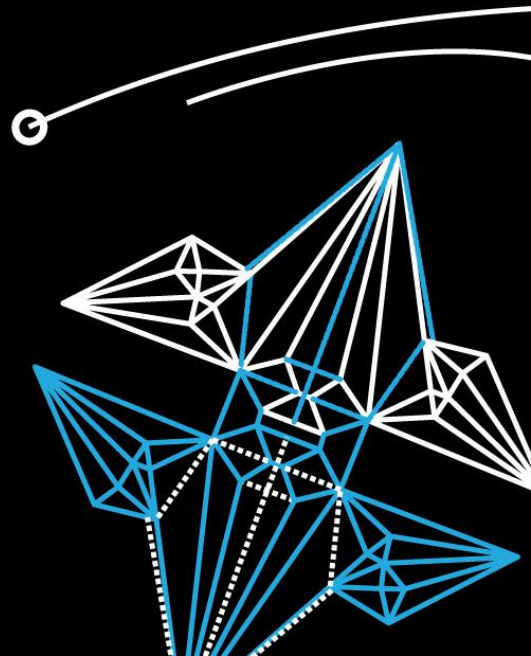

Kom verder

SAXION

TECH YOUR FUTURE

Centre of Expertise TechniekOnderwijs

Verstevigen reflectie binnen technische hbo opleidingen

Annedien Pullen (a.g.pullen@saxion.nl)

Kariene Woudt-Mittendorff
(k.m.mittendorff@saxion.nl)

Lectoraat Innovatief en Effectief Onderwijs, Saxion

Twee onderzoeken

TECH YOUR FUTURE
Centre of Expertise TechniekOnderwijs

1. Vooronderzoek: Context- en behoefte analyse bij 6 technische hbo opleidingen, t.a.v. de inzet van reflectie in het onderwijs
   - → Hoe ervaren studenten de inzet en begeleiding van reflectie nu?
   - → Hoe ervaren docenten de inzet en begeleiding van reflectie nu?
   - → Waar is behoefte aan en hoe kan hierbij beter worden aangesloten bij de technische doelgroep?

Groepsinterviews met studenten (N = ± 130), focusgroepen met docententeams (N = ± 30)

2. Pilotonderzoek: Kijken naar de 'lessons learned' uit 3 pilots die zijn ingezet bij technische hbo opleidingen waarbij het verbeteren van reflectie in het onderwijs centraal stond
   - → Industrieel Product Ontwerpen: het ontwikkelen van een visie op reflectie en een leerlijn in het curriculum
   - → Technische Natuurkunde: meer reflectie in groepsgesprekken i.p.v. in verslagvorm
   - → Civiele Techniek: nieuwe module loopbaanontwikkeling (reflectie gericht op toekomst en keuzes)

Per case verschillende dataverzameling: o.a. interviews met studenten, interviews met docenten, observaties van groepsgesprekken, logboeken van bijeenkomsten

Conclusies

TECH YOUR FUTURE
Centre of Expertise TechniekOnderwijs

We zien aandachtspunten op 4 niveaus:

1. Visie en doelbepaling

Opleidingen hebben geen visie op reflectie (wat willen ze bereiken bij de studenten na 4 jaar?) of doelstelling voor ogen.

2. Curriculumniveau

Vanuit een visie een heldere uitwerking in het curriculum (waar vinden reflectieactiviteiten plaats en hoe zijn deze aan elkaar verbonden?) oftewel een doorlopende leerlijn mist.

3. Begeleidingsniveau

Studenten worden vrijwel niet begeleid bij reflectie, er wordt niets gedaan met ‘leren reflecteren’, reflectie is vooral nog in verslag vorm terwijl studenten behoefte hebben aan gesprekken (zowel individueel als in groep). Ook veel oppervlakkige vormen van reflectie (eigenlijk evaluatie).

4. Docentvaardigheden

Docenten missen de vaardigheden om studenten goed te begeleiden bij reflectie en hebben behoefte aan concrete handvatten en professionalisering.

TECH YOUR FUTURE

Centre of Expertise TechniekOnderwijs

Voor meer informatie:

Kariene Woudt-Mittendorff

(k.m.mittendorff@saxion.nl)

DISCUSSIE

O.L.V. IETJE PAUW, LECTOR KATHOLIEKE PABO ZWOLLE, LECTORAAT NARRATIEVE PROFESSIONELE IDENTITEIT

Drie belangrijke onderzoeken naar reflectie:

- Reflectie is belangrijk voor de ontwikkeling van de professionele identiteit
- Reflectievermogen is beperkt, weinig reflectie op kritisch niveau
- Docenten missen de vaardigheden om reflectie te begeleiden

Wat kan helpen?

DISCUSSIE

Mogelijke oplossingen:

- Rol van verhalen in de ik-vorm
- Ontwikkelen van de professionele identiteit met ‘de ander’
- Professionaliseren en motiveren docenten

Vraag is:

- Hoe realiseren we dat in lerarenopleidingen?

UNIVERSITY OF TWENTE.
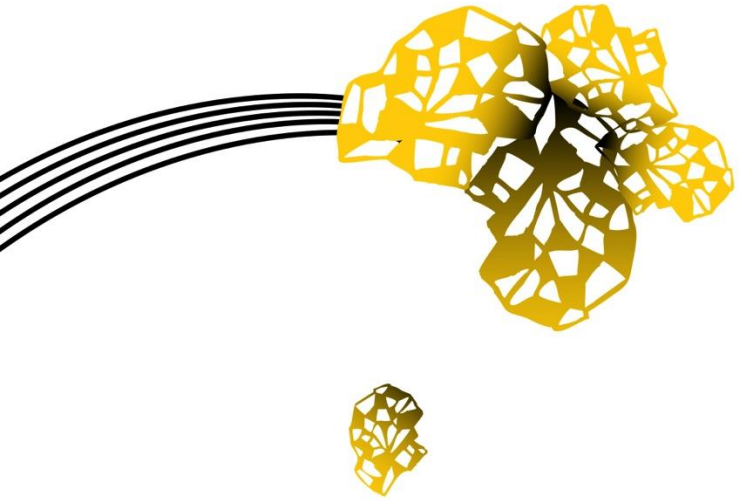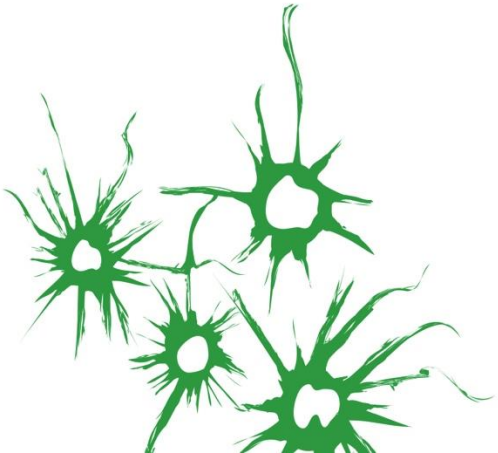
BEDANKT VOOR UW AANDACHT